

En Husmoderforening.

Efter at Kvinderne nu, i det mindste paa Papiret, er blevne ligeberettigede med Mændene til at forvalte Statshusholdningen, begynder Opmærksomheden at fæste sig ved, hvorledes de har forvaltet den Gerning, som særlig hidtil har været dem betroet: Forvaltningen af de Værdier, som forbruges indenfor Hjemmet og Familien. Enhver, som er fortrolig med Kvindebevægelsen i Danmark, vil vide, at Kvinder indenfor denne og da navnlig en bestemt fremragende Kraft allerede gennem mange Aar har haft Opmærksomheden henvendt paa dette Spørgsmaal, men forgæves har søgt at paakalde Regeringsmyndighedernes Opmærksomhed for, at Staten havde en Interesse i og Forpligtelse til fra Grunden at reformere det Grundlag, hvorpaa Husgerningen hidtil har hvilet. En ny Sandhed bruger i Almindelighed 30 Aar for at trænge igennem, saaledes ogsaa Sandheden om Husgerningens statsøkonomiske Betydning.

Nu har vi først set Partiet Venstre gøre Husmoderens Dygtiggørelse til et af sine Programpunkter, og sidst har Kontorchef, Docent Warming i et lille Skrift (En Husmoderforening. Særtryk af Gads Danske Magazin, Oktbr.—Novbr. 1916, 70 Sider) paa vist Nødvendigheden af, at Husmoderne bliver sig deres nationale økonomiske Ansvar bevidst, og raadet dem til at danne en Husmoderforening med det Formaal at skaffe sig den bedste Vejledning paa Ernæringsomraadet, paa det teknologiske og det merkantile Omraade.

Vejledningen tænkes ydet dem gennem Konsulenter, en Husholdningskonsulent, med fyldig, praktisk og teknisk Husholdningsuddannelse, og Specialkonsulenter, teknologiske, merkantile o. s. v. Foreningen skulde have sit eget Kontor, hvor Henvendelser angaaende Husholdningsspørgsmaal kunde ske, sit Medlemsblad med »Brevkasse« og Oplysninger om det nyeste paa Husholdingsomraadet. En saadan Forening maatte dog hverken optræde i Egenskab af Forbrugerforening eller Arbejdsgiverforening. — Næst efter Landmændene — oplyser Docent Warming — er Husmoderne af Befolkningsgrupper med ensartet Livsgerning den Gruppe, som disponerer over det største Beløb om Aaret. Han anslår Belø-

bet til 800 Mill. Kr. Kan der anvises en Vej til at spare blot 1 pCt. af dette Beløb, betyder det 8 Millioner sparet om Aaret for Landet. Spørgsmaalet om Husmoderens Dygtiggørelse er derfor af nationalekonomisk Betydning. Ligesom Landvæsenet har taget Videnskaben til Hjælp, bør Husvæsenet ogsaa gøre det.

Vi skal ikke udtale os om Udsigterne til at faa en saadan Husmoderforening for hele Landet oprettet. De vil afhænge af, om Husmoderne i vide Kredse er tilstrækkelig vaagne og interesserede til at kunne organisere sig om at give deres Stand og Fag den Højnelse i Offentlighedens Bevidsthed, som er nødvendig, hvis de skal kunne hævde deres borgerlige Sideligelse med Mændene. Men selv om Spørgsmaalet ikke lader sig løse paa én Gang straks i det store Omfang, Forfatteren af dette Skrift har tænkt sig, men inaa løses efterhaanden i flere Tempoer, er der ingen Tvivl om, at han har Ret i de Mangler, han har paapekt ved den nuværende Husholdningskundskab og ogsaa i, at Kvinderne maa tage dette Spørgsmaal for Alvor op og paakræve Statens Støtte til at reformere hele det Grundlag, hvorpaa deres Uddannelse hviler, og tage Landmændenes Uddannelse til Forbillede.

e—e.

Fru Elise Bay f. Lund

f. 28. Juni 1842 d. 9. Oktbr. 1916.

—o—

Vi havde ikke, da Fru Bay døde, Lejlighed til at bringe en Artikel om hende. Det glæder os herved at kunne oprette det forsømte. Red.

For den store Offentlighed er Fru Bays Navn kun kendt fra den Periode, hvor hun sammen med sin Ven og Arbejdsfælle, Comt. Th. Moltke, førte en haard og sejrrig Kamp for at hævde Østersøgades Gymnasium, hvis ledende Haand og Aand hun var, som en fri Skole i økonomisk Henseende, for derigennem at kunne bevare den som en kristen Skole. Det var i Virkeligheden en modig Bedrift, de to Damer udførte, som mangen en Mand ikke kunde gøre dem efter.

Fru Bay blev født 28. Juni 1842, og tilbragte en lykkelig Barndom og

Ungdom i et fint kultiveret, gammel-dags Embedsmandshjem. Hun blev forlovet og nogle Aar efter gift med den højtbegavede unge Pæst Aksel Bay, der allerede kort efter viste sig at være brystsyg. I 1870 holdt de Bryllup og drog som Præstefolk over til den lille Ø Thurs ved Svendborg, efter alles Vidnesbyrd var deres Indflydelse her overordentlig stor.

Næppe et Aar efter Brylluppet døde Pastor Bay, og baade under hans Sygdom og i det følgende Aar tog hans Hustru en stor Del af hans Gerning op. Derefter vendte hun tilbage til Faderens Hjem, og begyndte snart efter at læse til Almuelærerindeksamen ved N. Zahles Skole, tog den særdeles fint, og var kort efter i Gang med at undervise ved N. Zahles Barneskole, ved Seminariet, hvor hendes Undervisning maaske har sat sine dybeste Spor, og ved Comt. Moltkes Borgerskole, hvor hun efter nogen Tids Forløb blev optaget i Bestyrelsen. Hun sluttede et inderligt Venskab med Comt. Moltke, og de to dannede Hjem sammen; senere tog de tre Plejebørn til sig, for hvem de begyndte en lille Skole med Kræfter fra deres Pigeskole; nogle Venner had dem ogsaa optage deres Dreng, og dette var den spæde Spire til det senere Gymnasium. I 1895 byggedes Skolen ved Østersøgade, som nu tæller c. 470 Elever.

Fru Bay var rigt udrustet med Evner og Anlæg, rigere end de fleste. Hendes klare, skarpe, logiske Forstand sammen med hendes udprægede Omhyggelighed og Grundighed, hjalp hende at klare de Skær, der findes i en stor Drengeskole; hendes store Arbejdsevne kom hende til Hjælp. Indtil det sidste havde hun Traaden i sin Haand, og tog personlig Del i alle vigtigere Afgørelser. Men det var hendes varme Hjertes Interesse for og fine Forstaaelse af den enkelte Personlighed, der var den egentlige Drivtjeder i hendes Arbejde. Som den udprægede og ejendommelige Personlighed, hun var, kunde Samarbejdet med dem, der ikke forstod hende, være vanskeligt; mange kunde ogsaa, navnlig i hendes yngre Dage, skræmmes af noget vist satirisk i hendes Væsen. Maaske var det heller ikke alle hendes Elever, der havde en klar Opfattelse af hendes stærke og personlige Indflydelse, som alligevel direkte og indirekte prægede hele Skolen og gør det den Dag i Dag.

Men var den gensidige Forstaaelse tilstede, havde hun efter manges Vid-